

[Ragnhild Andersen.]

somhed såvel overfor den jævne arbejder som overfor den lille håndværker og den lille købmand, hvorfor skal vi så stå her og diskutere et omsvøbsdepartement! Det er ikke det, vi har brug for. Vi har brug for, at der omgående, så hurtigt som det overhovedet er muligt, skrives ind fra statens side. Derfor vil jeg sige, som jeg allerede har sagt, at de fire forudsætninger må være betingelsen for, at denne kommission overhovedet kan få nogen betydning.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard rejste i denne forbindelse spørgsmålet om fagforeningerne og sagde, at vi i denne forbindelse skulle skabe demokrati i anledning af hundredårsdagen. Jeg ville jo tro, at hvad angår det spørgsmål, som her foreligger: monopoler og truster, ville vi gøre den danske befolkning den største tjeneste ved inden hundredårsdagen at demonstrere, at vi virkelig agter at foretage os noget. Jeg mindes fra min skoletid, at min far, som dengang var radikal, fortalte mig ... (afbrydelse) ... Ja, det var han, æblet falder lidt fra stammen af og til. (*Poul Hansen* [Grenaa]: Pæren!). Æblet eller Pæren, det kan jo være det samme, bare frugten er god. I hvert fald plumpede den radikale presse ind i brevkassen hver dag — det var i 20erne, forresten også før 20erne, det er ca. tredive år tilbage —, og min far fortalte mig, hvor storartet det var, at det radikale parti bekæmpede truster og monopoler. Når det er tilfældet, og når den højtærede handelsminister, som jeg har citeret, i „Fremtidens Danmark“ har givet udtryk for, at såvel det radikale parti som det socialdemokratiske parti og vort parti er positivt indstillet overfor den brede befolkning i ønsket og håbet om at komme ind på livet af disse monopoler, skulle der jo være store muligheder for, at arbejdet for en indskrænkning af monopolerne indflydelse ikke skulle være en halv snes år, men at vi allerede inden hundredårsdagen kunne nå til et fremskridt i den danske befolknings interesse.

Bjørner: Der var, om jeg ikke husker fejl, ikke mindre end syv byer, der stredes om at være Homers fødested. Det har været morsomt at høre ikke mindre end fire foregående ordførere strides om, hvem der egentlig var fædre til det barn, der her skal døbes.

Vi fra retsforbundets side kan kun med glæde hilse det lovforslag, der her er kommet frem. Vi tror på erhvervsfriheden som det, der skal bære vort samfund. Vi er klar over, at når de tekniske fremskridt

ikke har betydet den velsignelse for menneskeheden, som de kunne betyde, så er det fordi fremskridtet forvandler sig. Gennem alle de arbejdsfrie indtægter, gennem monopolerne indtægter unddrages det arbejdende folk det naturlige produktionsudbytte. Derfor hilser vi med glæde alle de forsøg, der gøres på at komme de arbejdsfrie indtægter til livs. Det er, finder vi, gavnligt, således som det er påtænkt, at denne trustkommission skal gøre dette arbejde, så man får undersøgt alle dem, der indefra undergraver erhvervsfriheden. Det er ikke alene et spørgsmål om hensynet til forbrugerne, til arbejderne, men faktisk har alle erhvervsdrivende den samme interesse i, at erhvervsfriheden bliver hævet, og at alle vildskud på den bliver skåret bort. Det er rigtigt, at de truster og monopoler, som producenter sammenslutter sig i, kan beskære arbejdsudbyttet for dem, der fremstiller varen, men det er også rigtigt, at der findes mange lovskabte monopoler — jeg tænker på jordmonopolet, på de monopoler, som kommer af toldforanstaltninger, toldmonopoler, og på de monopoler, som opstår gennem andre indgreb fra statens side. Men således som lovforslaget er fremsat her og med den måde, hvorpå trustkommissionens kommissorium er antydnet, lider det af den meget store brist, at man nok siger: vi skal undersøge alt, hvad der er truster og monopoler i den forstand, at det er enkeltvirksomheder, sammenslutninger, der har rettet sig sammen mod frikonkurrencen; det skal undersøges — det er vi enige i —, men så stopper man ved det og siger: alt det, der er en følge af en vrang lovgivning, af naturlige monopoler, som samfundet ikke har taget sig af, skal der ikke røres ved. Der skal i hvert fald ikke udtales noget om kommissionens stilling til dette spørgsmål, og det finder jeg er en fejl ved dette lovforslag.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard nævnte — og jeg tror med rette —, at sammenslutninger til begrænsning af den frie konkurrence er vokset op også som følge af de indgreb, der i krise- og krigsårene er kommet fra statsmagtens side. Det ærede medlem forudsagde, at efterhånden som vi lempet restriktionerne, ville private monopolagtige sammenslutninger overtage erhvervslivet. Jeg tror, det er rigtigt, at restriktionerne, både importrestriktioner og prisrestriktioner, har tvunget mange erhvervsdrivende sammen og har foranlediget dem til at give afkald på den frie konkurrence til skade for forbrugerne